ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๓๑๐๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หารือการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดเชียงราย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๔๔๑๙
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ให้ความเห็นในข้อหารือของจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ดูดทราย) เนื่องจากผู้ประกอบการยังไม่ได้รับใบอนุญาตดูดทราย และการไม่เข้าประกอบกิจการดูดทรายจะนำมาเป็นข้ออ้างในการขอลดหย่อนค่าตอบแทนมิได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่าความเห็นในข้อหารือดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่จังหวัดในการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ จึงขอส่งให้จังหวัดเพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร. ๐๙๒-๒๗๘-๙๗๘๒

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ ๑๔๔๑๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หารือการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงราย ที่ ชร ๐๐๒๓.๔/๒๑๗๙๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๘๘๓๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕

ตามที่ จังหวัดเชียงรายได้ข้อหารือกรณีเทศบาลตำบลสันทรายงามเกี่ยวกับการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ดูดทราย) กรณี นายสมชาย ธนาลังการ ยื่นคำขอต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาเทิง เพื่อขออนุญาตดูดทรายในแม่น้ำอิง ท้องที่หมู่ที่ ๑ ตำบลสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีความเห็นว่า การขออนุญาตดูดทรายของนายสมชาย ธนาลังการ ไม่มีผลให้เกิดเป็นคำสั่งทางปกครองด้วยเหตุดังกล่าว การชำระค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดินตามมาตรา ๙ กับเทศบาลตำบลสันทรายงาม จึงเป็นการชำระหนี้ที่ปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้ นายสมชาย ธนาลังการ เสียเปรียบ เทศบาลตำบลสันทรายงามจึงต้องคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าวข้างต้นในฐานะลาภมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ [illegible] ๔๐๖ โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการหารือกรณีดังกล่าวต่อกรมที่ดินตาม[illegible]ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๖๘๓๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ โดยมีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นจังหวัดเชียงราย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความเห็นเพิ่มเติมว่า กรณีการเรียกให้นายสมชาย ธนาลังการ ผู้ยื่นคำขออนุญาตดูดทรายดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแก่เทศบาลตำบลสันทรายงาม เป็นการดำเนินการผิดขั้นตอนของกฎหมาย กล่าวคือ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙/๑ มีเจตนารมณ์ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ เสียค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกรณีที่ผู้จะเสียค่าตอบแทนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเสียก่อน จากเหตุผลดังกล่าวการรับเงินค่าตอบแทนของเทศบาลตำบลสันทรายงาม จึงเป็นกรณีการชำระหนี้ที่ปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งผลการพิจารณาข้อหารือจากกรมที่ดิน โดยสรุป ดังนี้

๑. ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดว่า เมื่อผู้ประกอบการดูดทรายได้รับอนุญาตให้ดูดทรายแล้วจะต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การชำระค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะเป็นกรณีที่ผู้ขออนุญาตดูดทรายได้รับอนุญาตให้ดูดทรายแล้ว เมื่อผู้ขออนุญาตดูดทรายยังไม่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดูดทรายและยังไม่ได้

/ดำเนินการ ....

ดำเนินการประกอบกิจการดูดทราย รวมทั้งจังหวัดได้งดเว้นการออกใบอนุญาตตาม ข้อ ๒๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ การที่ผู้ขออนุญาตดูดทรายต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่เทศบาลตำบลสันทรายงามน่าจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้ขออนุญาต ส่วนวิธีการรับชำระค่าตอบแทนหรือการคืนค่าตอบแทนเป็นเรื่องที่เทศบาลตำบลสันทรายงามต้องพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๖๗๕๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๙

๒. กรณีการไม่เข้าประกอบกิจการของนายสมชาย ธนาลังการ จะถือว่าเป็นกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตควรรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมาก่อน จะนำมาเป็นข้ออ้างในการขอลดหย่อนค่าตอบแทนมิได้ตามข้อ ๒๔ หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๒๔ ได้กำหนดว่า ภายในกำหนดเวลาอนุญาต หากผู้ได้รับอนุญาตอ้างว่าดูดทรายไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ก็ตาม ให้ถือว่าเป็นเรื่องของผู้ได้รับอนุญาตที่ควรรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมาก่อน จะนำมาเป็นข้ออ้างในการขอยืดเวลากำหนดอนุญาตหรือขอลดหย่อนค่าตอบแทนมิได้ เป็นกรณีที่ผู้ขออนุญาตได้รับอนุญาตให้ดูดทรายแล้วจึงจะต้องพิจารณาตามข้อ ๒๔ ของระเบียบดังกล่าวต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอความร่วมมือจังหวัดเชียงรายแจ้งผลการพิจารณาให้เทศบาลตำบลสันทรายงาม ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร. ๐๙๒-๒๗๘-๙๗๘๒

กข.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 49120
วันที่ 13 ก.ย. 2565
เวลา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมที่ดิน สำนักจัดการที่ดินของรัฐ โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๓๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓๙๑๐๖

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ ๑๖๖๓๙ **วันที่** ๗ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หารือการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีบันทึก ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๖๘๓๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ขอหารือเกี่ยวกับการดำเนินการคืนค่าตอบแทนในการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ดูดทราย) กรณี นายสมชาย ธนาลังการ ยื่นคำขออนุญาตดูดทรายในแม่น้ำอิง ท้องที่หมู่ที่ ๑ ตำบลสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดว่า เมื่อผู้ประกอบการดูดทรายได้รับอนุญาตให้ดูดทรายแล้วจะต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีแก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การชำระค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะเป็นกรณีที่ผู้ขออนุญาตดูดทรายได้รับอนุญาตให้ดูดทรายแล้ว เมื่อผู้ขออนุญาตดูดทรายยังไม่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดูดทรายและยังไม่ได้ดำเนินการประกอบกิจการดูดทรายรวมทั้งจังหวัดได้งดเว้นการออกใบอนุญาตตามข้อ ๒๘ การที่ผู้ขออนุญาตดูดทรายต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่เทศบาลตำบลสันทรายงามน่าจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้ขออนุญาต ส่วนวิธีการรับชำระค่าตอบแทนหรือการคืนค่าตอบแทนเป็นเรื่องที่เทศบาลตำบลสันทรายงามต้องพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๖๗๕๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ ตอบข้อหารือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

๒. การไม่เข้าประกอบกิจการของนายสมชายฯ จะถือว่าเป็นกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตควรรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมาก่อนจะนำมาเป็นข้ออ้างในการขอลดหย่อนค่าตอบแทนมิได้ตามข้อ ๒๔ หรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๒๔ ได้กำหนดว่า ภายในกำหนดเวลาอนุญาต หากผู้ได้รับอนุญาตอ้างว่าดูดทรายไม่ได้ด้วยประการใดๆ ก็ตาม ให้ถือว่าเป็นเรื่องของผู้ได้รับอนุญาตที่ควรรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมาก่อน จะนำมาเป็นข้ออ้างในการขอยืดเวลากำหนดอนุญาตหรือขอลดหย่อนค่าตอบแทนมิได้ เป็นกรณีที่ผู้ขออนุญาตได้รับใบอนุญาตให้ดูดทรายแล้วจึงจะต้องพิจารณาตามข้อ ๒๔ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายณรงค์ สืบตระกูล)
ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท 0511.3/ 6753

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม.10200

26 มิถุนายน 2549

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติการเรียกเก็บค่าตอบแทนต่ออายุใบอนุญาตดูดทราย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ อย 0019/8643 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2549

ตามที่หารือแนวทางปฏิบัติ กรณี บริษัท อ่างทองธุรกิจ จำกัด ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตดูดทราย ประจำปี พ.ศ.2548 แต่เนื่องจากการดูดทรายของบริษัทฯ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูดทรายประจำจังหวัด จึงมีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 ยังไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้บริษัทฯ เพื่อรอผลการตรวจสอบตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยได้แจ้งให้บริษัทฯ ไปชำระค่าตอบแทนในการประกอบกิจการดูดทรายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และบริษัทฯ ได้ไปชำระค่าตอบแทนแล้ว แต่ใ[illegible] ประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2549 มีข้อทักท้วงว่า การเรี[illegible] ค่าตอบแทนก่อนการได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตไม่น่าจะถูกต้อง หากภายหลัง[illegible]บตามหลักวิชา[illegible]แล้ว ที่ประชุมมีมติไม่ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องคืนเงินค่าตอบแทนที่ได้เรียกเก็บไว้แล้วให้แก่บริษัทฯ หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูดทรายประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 ยังไม่ต่ออายุใบอนุญาตดูดทรายให้บริษัทอ่างทองธุรกิจ จำกัด เพื่อรอผลการตรวจสอบตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามที่มีการร้องเรียน ซึ่งตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ.2546 ข้อ 26 วรรคสอง บริษัทฯ ยังคงสามารถดูดทรายต่อไปได้จนกว่าจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ส่วนเรื่องค่าตอบแทนนั้นสามารถพิจารณาได้ 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีที่บริษัทฯ ยังดำเนินการดูดทรายภายหลังจากใบอนุญาตประจำปี พ.ศ.2547 สิ้นอายุ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รอผลการพิจารณาเรื่องการต่ออายุใบอนุญาตนั้น เห็นว่าบริษัทฯ ต้องชำระค่าตอบแทนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากบริษัทฯ ได้รับประโยชน์จากการดูดทรายอย่างต่อเนื่อง การเรียกเก็บค่าตอบแทนจึงชอบแล้ว

2. กรณี...

2. กรณีที่บริษัทฯ มิได้ดำเนินการดูดทรายภายหลังจากใบอนุญาตประจำปี พ.ศ.2547 สิ้นอายุ และอยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาเรื่องการต่ออายุใบอนุญาตนั้น หากปรากฏภายหลังว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่บริษัทฯ แต่บริษัทฯ ได้ชำระค่าตอบแทนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดไปแล้ว น่าจะไม่เป็นธรรมกับบริษัทฯ ส่วนการจะจ่ายค่าตอบแทนที่ชำระไปแล้วคืนแก่บริษัทฯ อย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรอรรถ ทองนิรมล)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน
สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
โทร. 0 2622 3469 มท. 50801 – 12 ต่อ 365
โทรสาร. 0 2222 1840

ได้รับแล้ว
26 มิ.ย. 2549

22 มิ.ย. 49

22 มิ.ย. 2549

1586

30 มิ.ย. 49

3 ก.ย. 49